

Nr 275.

Av herrar **Hage** och **Månsson** i Hageström, om utsträckning av den tid, inom vilken motion i ämne, tillhörande ständigt utskotts behandling, må väckas.

Det torde råda en mycket allmän uppfattning bland riksdagens medlemmar därom, att den motionstid, 10 dagar, som är tillmätt vid riksdagens början för väckande av motioner, som skola behandlas av ständigt utskott, är synnerligen knappt tilltagen. En ytterligare tillspetsning av detta missförhållande har kommit till stånd vid innevarande riksdag genom den tolkning av gällande bestämmelser, som givits av presidiet i andra kammaren, innebärande att varje motion, även med yrkande på riksdagsskrivelse i ämne, tillhörande ständigt utskotts behandling, måste för att bli remitterad till utskott vara väckt under de första tio dagarna.

En sådan bestämmelse måste innebära, att den, som vill väcka flera motioner, av vilka någon eller några, enligt den inom andra kammaren förut tillämpade tolkningen, skulle kunna utarbetas och väckas under tiden efter tionde dagen från statsverkspropositionens avlämnande, nu måste sammantränga hela sitt arbete med motionernas utarbetande till den s. k. första motionstiden.

Tankegången i § 52 i riksdagsordningen: »Vid kammarens sammanträde äger varje dess ledamot rätt att till protokollet fritt tala och utlåta sig i alla frågor, som under överläggning komma» etc., torde bland annat vara den, att riksdagsmannen ej bör avskäras från möjligheten att framföra sin mening i allehanda frågor, som falla under riksdagens avgörande. Ett hänsyntagande härtill leder fram till den uppfattningen, att för den enskilde riksdagsmannen en tillräcklig tid bör tillmätas för att kunna sätta sig in uti föreliggande förslag samt för att kunna utarbeta motioner. Det torde vara denna grunduppfattning, som motiverade, att förut en motions-tid av 15 dagar var utmätt för väckande av motioner, föranledda av kungl. propositioner, avlämnade efter statsverkspropositionen. Då en inskränkning i sistnämnda hänseende åstadkoms genom grundlagsändring, beslöts dock, att man skulle kunna i vissa fall utsträcka motionstiden till det sammanträde, som inträffar näst efter 20 dagar efter propositionens avlämnande.

Det är anmärkningsvärt, att man ansett ett sådant utsträckande nödvändigt, då det gäller motioner, föranledda av en eller annan enstaka proposition men att man ej funnit en sådan utsträckning av motionstiden nöd-

vändig, då det är fråga om den samling av regeringsförslag, som föreligga i den s. k. statsverkspropositionen. Man torde nämligen kunna påstå, att denna senare innehåller en sådan mängd av förslag och kan dessutom bilda utgångspunkt för motioner i en sådan omfattning, att särskild anledning skulle kunna förefinnas att utsträcka motionstiden med anledning av nämnda statsverksproposition, om man anser det motiverat att i vissa fall utsträcka tiden för väckande av motioner, föranledda av en eller annan enstaka, efter statsverkspropositionens avlämnande till riksdagen inkommande proposition.

Mot detta resonemang kan möjligen riktas den anmärkningen, att riksdagsmannen under de första 10 dagarna av varje riksdag ej har i någon högre grad att deltaga i utskottsarbete och att från denna utgångspunkt han kan ha tid utarbeta sina motioner, under det att den omständigheten, att utskottsarbetet senare under riksdagen kommit i gång, motivera i vissa fall en längre motionstid för motioner, föranledda av propositioner, avlämnade längre fram under riksdagen. Men mot denna invändning kan dock göras den erinran, att riksdagsmannens tid under de första tio dagarna av riksdagen i mycket hög grad upptages av en mängd arbete av olika slag, t. ex. genomläsandet av den digra statsverkspropositionen samt av sammankomster och överläggningar av olika slag (sammanträden i politiska sammanslutningar, i sammanslutningar för bevakande av viss lagstiftning, exempelvis nykterhetslagstiftning, jordlagstiftning m. m., diskussioner mellan personer, som intressera sig för väckande av motioner i en viss fråga av lokal betoning m. m.). Erfarenheten visar också, att det blir mycket ringa tid över till att utarbeta motioner på det sätt, som en sådan bör utarbetas. Och skulle någon därvidlag kasta in den anmärkningen, att motioner kunna förarbetas under mellantiden mellan riksdagarna, så torde man kunna påstå, att det möter synnerligen stora svårigheter, då man i vissa fall ej vet, huru statsverkspropositionen kommer att se ut på den eller den punkten och då i synnerhet för landsortsborna svårigheterna att gå tillbaka till gammalt riksdagstryck lägga hinder i vägen för arbetet.

Från dessa utgångspunkter framföres härmed ett yrkande om ändring i riksdagsordningens § 55, syftande till en utsträckning av motionstiden för motioner i ämnen, som tillhöra ständigt utskotts behandling. Från här ovan relaterade utgångspunkter torde en utsträckning av nämnda motionstid till 20 dagar vara väl motiverad. Genom en dylik utsträckning skulle dessutom motionstiden för motioner till ständiga och tillfälliga utskott sammanfalla, varigenom inga tvistigheter skulle kunna uppkomma rörande frågan om en motion väckts under sådan tid, att den kan remitteras till utskott. Ävenså torde man kunna säga, att en sådan utsträckning av motionstiden ej kommer att försena arbetet i resp. utskott och därigenom riksdagsarbetet. Ty det är en känd sak, att utskottsarbetet under den första tiden kan koncentrera sig på avgörande av sådana frågor, i vilka i allmänhet skilda

meningar ej finnas och vilkas avgörande genom riksdagen ofta är en rent *formell* sak. Dessutom måste ju i en massa frågor, som behandlas av utskotten, remisser till resp. ämbetsverk åstadkommas m. m.

Vi ha alltså den uppfattningen, att utskottet kunde på goda skäl föreslå en utsträckning av ovan nämnda motionstid från tio till tjugo dagar. Men då vi möjligen kunna befara, att en sådan utsträckning av motionstiden av utskottet och riksdagen kan anses gå alltför långt, inskränka vi här vårt yrkande till en utsträckning av nämnda motionstid från *tio* till *femton* dagar, och anse vi, att med en sådan utsträckning i alla fall betydande fördelar skulle vinnas på samma gång som man torde kunna bestämt påstå, att någon försening av riksdagsarbetet icke skulle kunna bliva en följd av en dylik ändring i motionstiden.

Med hänvisning till ovanstående motivering hemställes alltså,

att riksdagen måtte för sin del såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande

Förslag

till ändrad lydelse av § 55 riksdagsordningen:

»Motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, må av riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom *femton* dagar från riksdags öppnande, dock att motion i grundlagsfråga» etc.

Stockholm den 20 februari 1925.

Ernst Hage.

Fabian Månsson.
